

**ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А**  
**КОЛЕЖ ПО ТУРИЗЪМ**  
**КАТЕДРА „ЧУЖДИ ЕЗИЦИ“**

Приета от Съвет на Колежа (протокол №7 08.05.2020): **УТВЪРЖДАВАМ:**

Приета от КС (протокол №7/ 29.04.2020):

**Директор:**

(доц. д-р Генка Рафаилова)

**У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А**

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ИНТЕРКУЛТУРНА КОМУНИКАЦИЯ“;

ЗА СПЕЦИАЛНОСТ: „Мениджмънт на туризма и свободното време“; ОКС „професионален бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: I; СЕМЕСТЪР: II;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 120 ч.; в т.ч. аудиторна 45 ч.

КРЕДИТИ: 4

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН**

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	(30)	(2)
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	(15)	(1)
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	(75)	-

Изготвили програмата:

1. ....  
(доц. д-р Гинка Димитрова)

Ръководител катедра: .....  
„Чужди езици“ (доц. д-р Гинка Димитрова)

## I. АНОТАЦИЯ

Интеркултурната комуникация като аспект на обучението по чужд език реализира подбора и представянето в учебния процес на сведения за национално-културната специфика на речевото общуване с цел изграждане на интеркултурна компетентност на студентите.

Теоретичният раздел на курса е насочен към систематично представяне на основните проблеми на интеркултурната комуникация, овладяване на основните понятия и терминология, а така също цели развитие на културна възприемчивост, способност за правилна интерпретация на конкретни прояви на комуникативно поведение в различни ситуации на интеркултурни контакти.

Практическият раздел е ориентиран към изучаване на процесите на интеркултурната комуникация и комуникативните стилове в различните култури, формирането у студентите на навици за мислене в поликултурен контекст и създаване на позитивно отношение към чуждите култури, признаване на ценно-стопите на културното многообразие в съвременния свят.

В процеса на изучаване на дисциплината студентите следва:

- да познават основните проблеми, свързани с интеркултурната комуникация;  
- да умеят да прилагат на практика в конкретни комуникативни ситуации основните принципи на общуване с представители на чужда култура;

- да разширяват получените на занятията знания, като търсят допълнителна специализирана информация – печатна или интернет ресурси.

## II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
<b>ТЕМА 1. КУЛТУРНО-АНТРОПОЛОГИЧНИ ОСНОВИ НА ИНТЕРКУЛТУРНАТА КОМУНИКАЦИЯ</b>		<b>3</b>	<b>1</b>	<b>4</b>
1.1.	Основни етапи на формирането на интеркултурната комуникация като отделна област на знанието и като класически университетски курс в САЩ, Западна Европа, Русия и България.	1		
1.2.	Интеркултурната комуникация като интердисциплинарна наука. Основно понятие за интеркултурна комуникация – култура и комуникация. Национална култура и интернационално общуване.	2	1	
<b>ТЕМА 2. КУЛТУРА И КОМУНИКАЦИЯ. КУЛТУРА И ПОВЕДЕНИЕ</b>		<b>3</b>	<b>1</b>	<b>4</b>
2.1.	Комуникация. Интеркултурната комуникация като особена форма на комуникация между представители на различни култури. Понятие и същност на културата.	1		
2.2.	Поведение. «Културни очила». Етноцентризъм. Емпатията и нейната роля в интеркултурната комуникация. Основни правила на емпатията. Основни видове културни норми (нрави, традиции, обряди).	2	1	
<b>ТЕМА 3. КУЛТУРНИЯТ ШОК ПРИ УСВОЯВАНЕТО НА «ЧУЖДАТА» КУЛТУРА.</b>		<b>3</b>	<b>2</b>	<b>5</b>
3.1.	Фактори, влияещи върху ефективността на интеркултурната комуникация.	1	1	
3.2.	Понятието «културен шок». Симптоми и механизми за проявата на културния шок. Реадаптация. Фактори, влияещи върху културния шок.	2	1	

<b>ТЕМА 4. КОНЦЕПЦИЯ ЗА „КУЛТУРНАТА ГРАМАТИКА“ НА ЕДУАРД ХОЛ</b>		<b>3</b>	<b>2</b>	<b>5</b>
<b>4.1.</b>	Понятието «категории на културата». Контекст. Експлицитно и имплицитно представяне на информацията. Съпоставка на високо- и нискоконтрактуални култури.	1	1	
<b>4.2.</b>	Характеристика на културите според начина на организиране на времето. Монохронни и полихронни култури. Линейно и циклично време. Формални и неформални видове време. Пространство. Проксемика. Зони на комуникация. Информационни потоци. Комуникации. Информационни потоци.	2	1	
<b>ТЕМА 5. КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА КУЛТУРАТА СПОРЕД ХЕЕРТ ХОФСТЕДЕ: КОНЦЕПЦИЯТА ЗА «МЕНТАЛНИТЕ ПРОГРАМИ».</b>		<b>3</b>	<b>2</b>	<b>5</b>
<b>5.1.</b>	Изследванията на Х. Хофстеде. Модел на бизнес културата. Дистанция от властта. Култури с висока и ниска дистанция от властта. Индивидуализъм-колективизъм. Индивидуалистични и колективистични култури.	1	1	
<b>5.2.</b>	Мъжественост-женственост. Ценности на «мъжките» и «женските» култури. Подходи при решаване на конфликтни ситуации. Избягване на неопределеността (несигурността). Култури с висока и ниска степен на избягване на неопределеността.	2	1	
<b>ТЕМА 6. УСВОЯВАНЕ НА «ЧУЖДАТА» КУЛТУРА</b>		<b>3</b>	<b>1</b>	<b>4</b>
<b>6.1.</b>	Интеркултурно обучение и интеркултурна компетентност. Етапи на интеркултурното обучение. Модел за усвояването на чуждата култура на М. Бенет.	2		
<b>6.2.</b>	Етноцентрични етапи – отричане, отхвърляне, минимизиране на интеркултурните различия. Етнорелативни етапи – признаване, адаптиране, интегриране на интеркултурните различия.	1	1	
<b>ТЕМА 7. ЗАДАЧИ НА ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБУЧЕНИЕ, СВЪРЗАНИ С УСВОЯВАНЕ НА ОСНОВИТЕ НА ЕЗИКА И КУЛТУРАТА И АДАПТИРАНЕ КЪМ НОВА СРЕДА И КУЛТУРА</b>		<b>3</b>	<b>1</b>	<b>4</b>
<b>7.1.</b>	Интеркултурното обучение и активните методи на усвояване на чужд език.	1		
<b>7.2.</b>	Основни езикови трудности, свързани с интеркултурната комуникация: лексико-фразеологична съчетаемост, наличие на многозначност, безеквивалентна лексика, митологизирани езикови единици, паремии, фразеологичен фонд на езика, символи и стереотипи.	2	1	
<b>ТЕМА 8. СТЕРЕОТИПИ И ПРЕДРАЗСЪДЪЦИ ПРИ ИНТЕРКУЛТУРНАТА КОМУНИКАЦИЯ.</b>		<b>3</b>	<b>2</b>	<b>5</b>
<b>8.1.</b>	Национални стереотипи: възникване и влияние върху поведението в конкретна ситуация. Специфика на националните стереотипи, съдържащи се в идеоматични изрази. Възможности за преодоляване на стереотипите. Функции на стереотипите. Потвърждаване и опровергаване на стереотипите.	2	1	
<b>8.2.</b>	Карта на стереотипите на Янко Цветков. Картината на света през призмата на националните стереотипи.	1	1	
<b>ТЕМА 9. ХИПОТЕЗА ЗА ЛИНГВИСТИЧНАТА ОТНОСИТЕЛНОСТ</b>		<b>3</b>	<b>1</b>	<b>4</b>
<b>9.1.</b>	Проблема при отразяването на действителността в езика. Понятието			

	образ на света и езикова картина на света. Историческо развитие на теоретичните възгледи по този проблем. Е. Сепир и неговата школа. Типологичната концепция на Е. Сапир. Идеите за връзката между езика и културата.	1		
9.2.	Хипотезата за лингвистичната относителност на Б. Уорф. Подкрепа и опровергаване на Хипотезата за лингвистичната относителност.	2	1	
<b>ТЕМА 10. КОМУНИКАТИВНОТО ПОВЕДЕНИЕ В СТРУКТУРАТА НА НАЦИОНАЛНАТА КУЛТУРА</b>		<b>3</b>	<b>2</b>	<b>5</b>
10.1.	Руско и немско комуникативно поведение	2	1	
10.2.	Американско комуникативно поведение	1	1	
<b>Общо:</b>		<b>30</b>	<b>15</b>	<b>45</b>

### **III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:**

<b>№ по ред</b>	<b>ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА</b>	<b>Брой</b>	<b>ИАЗ ч.</b>
<b>1.</b>	<b>Семестриален (текущ) контрол</b>		
1.1.	Контролна работа /писмена по зададена тема/	<b>1</b>	<b>20</b>
1.2.	Литературен обзор	<b>1</b>	<b>10</b>
1.3.	Домашна работа - писмена по зададена конкретна задача	<b>1</b>	<b>20</b>
<b>Общо за семестриален контрол:</b>		<b>3</b>	<b>50</b>
<b>2.</b>	<b>Сесиен (краен) контрол</b>	<b>6</b>	
2.1.	Изпит (тест)	<b>1</b>	<b>25</b>
<b>Общо за сесиен контрол:</b>		<b>1</b>	
<b>Общо за всички форми на контрол:</b>		<b>7</b>	<b>75</b>

### **IV. ЛИТЕРАТУРА**

#### **ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:**

1. **Dimitrova, G., S. Chakarova.** INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF CULTURAL TOURISM. – In: Cultural Corridor Via Adriatica Cultural Tourism Without Boundaries, SWU Neofit Rilski Publishing House, 2015, pp. 225-231
2. **Димитрова Г.** За културното измерение на чуждоезиковото обучение. – В сб. Сб. доклади от научнопрактическия семинар, организиран от Колежа по туризъм – Варна „Чуждият език като средство за интеркултурна комуникация в сферата на туризма“. Варна, ноември 2011.
3. **Димитрова Г.** Интеркултурна комуникация. Варна: „Наука и икономика“, 2020.
4. **Димитрова, Г., Б. Василева, Г. Илиева, Хр. Недялкова, Г. Петрова, И. Илиева.** Интеркултурна комуникация в туризма. Варна: „Наука и икономика“, 2020.
5. **Петкова, Д.** Културни идентичности в интеркултурен диалог. И-во „Фабер“, В. Търново, 2013.
6. **Рот, Ю., К. Рот.** Студии по интеркултурна комуникация. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, БАН. 2007.
7. **Тер-Минасова, С.Г.** Язык и межкультурная коммуникация. И-во Московского университета, Москва, 2008.
8. **Хофстеде, Х., П. Пидерсън.** Изследване на културата. И-во „Класика и стил“, София, 2003.

9. **Чонгарова, И.** Интеркултурната комуникация. Пловдив, 2002.
10. **Martin, Judith N. and Nakayama, Thomas K.** Intercultural Communication in Contexts, 5th or 6th edition. McGraw-Hill: Boston, 2012.  
<http://www.rasaneh.org/Images/News/AttachFile/15-8-1390/FILE634561743619907963.pdf>

#### ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. **Буркарт, Р.** Наука за комуникацията. Велико Търново, 2000.
2. **Гузикова, М.О., П.Ю. Фофанова.** Основы теории межкультурной коммуникации. Издательство Уральского университета, Екатеринбург, 2015.  
<http://elar.uurfu.ru/bitstream/10995/34793/1/978-5-7996-1517-8.pdf>
3. **Интеркултурна комуникация.** Сб-к. София: УИ «Св. Климент Охридски», 2007.
4. комуникативен стил при фатическо общуване. НАУЧНИ ТРУДОВЕ НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ - 2013, том 52, серия 6.3. < <http://conf.uniruse.bg/bg/docs/cp13/6.3/6.3-19.pdf>> (20.01.2017).
5. **Макариев, П.** Толерантност и диалог. Дефиниции и теоретична обосновка. В: Отвъд различието. Към толерантност и диалог между християнство и ислям в България. София, 2004.
6. **Славянова, Л.** Национални особености и параметри на съвременния английски
7. European values study: 2015. <http://www.europeanvaluesstudy.eu/>
8. [http://www.ac.wvu.edu/~culture/contents\\_complete.htm](http://www.ac.wvu.edu/~culture/contents_complete.htm) > (20.01.2017) -Хеерт Хофстеде - Културни измерения
9. **UNESCO** Guidelines on Intercultural Communication. UNISCO Education Sector, Paris, 2006 <<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001478/147878e.pdf>> (20.01.2017).
10. **UNESCO.** Intercultural Competences. Conceptual and Operational Framework. UNESCO, 2013. <<http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002197/219768e.pdf>> (20.01.2017).
11. World Values Survey: 1981-2014. <http://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>
12. [www.bg.wikipedia.org/wiki/Междукултурна\\_компетентност](http://www.bg.wikipedia.org/wiki/Междукултурна_компетентност)> (20.01.2017)
13. [www.en.wikipedia.org/wiki/Intercultural\\_competence](http://www.en.wikipedia.org/wiki/Intercultural_competence)> (20.01.2017)
14. [www.immi.se/intercultural/](http://www.immi.se/intercultural/)> (20.01.2017)
15. [www.ncccurricula.info/culturalcompetence.html](http://www.ncccurricula.info/culturalcompetence.html)> (20.01.2017)
16. [www.osp.mesi.ru](http://www.osp.mesi.ru) > (20.01.2017)
17. [www.osw.mit.edu/OcnWeb/Global/all-courses.htm](http://www.osw.mit.edu/OcnWeb/Global/all-courses.htm) (обучаващ сайт) > (20.01.2017)
18. [www.intercultural.org](http://www.intercultural.org) > (20.01.2017) - сайт на Института по Интеркултурна комуникация
19. [www.geerthofstede.com](http://www.geerthofstede.com) > (20.01.2017)- пътеводител към работата на Хеерт Хофстеде
20. <http://intermundo.net> > (20.01.2017)- Портал за интеркултурната комуникация след регистрация
21. [www.ohiou.edu/esl/elective/culture.html](http://www.ohiou.edu/esl/elective/culture.html) > (20.01.2017)- Портал за издания по интеркултурна комуникация •
22. <http://www.wgcd.org/action/ampu/crosscult.html> > (20.01.2017)- Материали за Кроскултурната комуникация и конфликт
23. <http://cic.cstudies.ubc.ca/> > (20.01.2017)- Страница на Центъра за Интеркултурна комуникация на Университета на Британска Колумбия •
24. <http://www.awesomelibrary.org/multiculturaltoolkit.html> > (20.01.2017)- Публикации и други мултикултурни материали
25. <http://www.worldvaluessurvey.com> > (20.01.2017)- работещо академично проучване върху ценностите